

Artikel van de Maand – Oktober 2013

Zending en eschatologie (9) – Thessalonicenzen

Door Dr. Steef van 't Slot

Eschatologie houdt mensen verdeeld in diverse groepen. Er is een verschil in inzicht tussen protestanten en evangelischen over of er nu een duizendjarig vreedrijk onder de regering van Christus zal zijn of niet, voor de verschijning van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Onder evangelischen is er verschil van mening over het tijdstip van de opname van de gemeente: voor, middenin of aan het eind van de grote verdrukking. Ook is er verwarring over hoe de wederkomst van Christus zich verhoudt tot andere

aspecten van de eschatologie.

Zulke verschillen moeten geen polemieken veroorzaken; wederzijds respect moet blijven. Theologisch gebekvecht kan de aandacht afleiden van onze focus, de Kerk te motiveren tot zending om de onbereikte bevolkingsgroepen zo snel mogelijk het evangelie te brengen.

Waarschijnlijk zal er meer eenheid in begrip van de details van het eindscenario groeien, naarmate de tijd verstrijkt. Verwarring over de eindtijd is niet nieuw. De Thessalonicenzen en later de Korinthiërs,¹ die mondeling door Paulus waren onderwezen, hadden geen duidelijkheid over de wederkomst van de Heer, de opstanding en de daaraan vooraf gaande gebeurtenissen. Dus waarom zouden *wij* geen moeite hebben die zaken correct te begrijpen?

Paulus hoorde van Timotheüs dat niet al het eerdere onderwijs, vooral over de tweede komst van Christus, goed begrepen was. Zijn brieven corrigeren sommige van die dwalingen; één daarvan had te maken met gelovigen die stierven² voordat Jezus terug kwam en anderen dachten dat de Dag des Heren al plaatsgevonden had.³ Paulus legt uit *wat* er zal gebeuren *wanneer* Jezus terugkomt⁴ en welke gebeurtenissen aan die Dag *vooraf* zullen gaan.⁵

Alle vragen waren kennelijk niet beantwoord: in zijn 2^e brief behandelt hij enkele andere eschatologische aspecten gedetailleerd. Beide hebben een sterk eschatologische aard, hoewel het een 'verschil van nadruk is, niet van principe'.⁶ Gedurende zijn eerste verblijf in de stad moet Paulus eschatologie in zijn preken benadrukt hebben omdat hij bepaalde aspecten ervan als bekend beschouwt.⁷ Eschatologie is een belangrijk onderdeel van zendingstheologie.⁸

¹ Zie hoeveel vragen Paulus beantwoordt in 1 Kor. 15

² Paulus gebruikt de term 'in slaap vallen' (1 T. 4:13-15) voor wie in Christus sterven, omdat ze niet werkelijk dood zijn: in Christus leven ze. 'Dood' betekent voor Paulus 'buiten Christus sterven, voor eeuwig verloren'

³ 2 T. 2:2

⁴ 1 T. 4:13-17

⁵ 2 T. 2:3-12

⁶ Morris, 1976:22

⁷ 2 T. 2:5,6

⁸ Bedenk dat Paulus, de *zendeling*, deze gemeente in een vroeg stadium eschatologie onderwees

Er zijn een aantal passages in beide brieven die voornamelijk eschatologisch van aard zijn.⁹ De *eerste* brief gaat over dingen die plaats vinden *wanneer* Jezus terugkomt; de tweede over gebeurtenissen die aan Zijn komst *voorafgaan*. We zien dan het volgende scenario:

De *wet* weerhoudt de *wetteloze*, totdat het systeem van wet en orde onder invloed van de geheime macht der *wetteloosheid*¹⁰ zover afbrokkelt, dat het die niet langer weerstaan kan.¹¹ Jezus zei: ‘in de laatste dagen zal de *wetteloosheid* toenemen’.¹² Als de tijd rijp is openbaart de antichrist zich.¹³ God gebruikt ook engelen om demonische machten tegen te houden.¹⁴

Als de antichrist, ook ‘mens der *wetteloosheid*’ of ‘zoon des verderfs’¹⁵ genoemd, verschijnt, gaat zijn komst gepaard aan satanisch geïnspireerde namaak-wonderen.¹⁶ Hij verleidt mensen die God niet kennen, noch het evangelie gehoorzamen.¹⁷ Hij wordt een katalysator van doem, en versnelt het proces waardoor de maat van ongerechtigheid van de ongelovigen vol wordt.¹⁸ Dit culmineert in een grote rebellie; hij werkt alles tegen dat aanbeden wordt, inclusief God.¹⁹

Jezus’ komst en onze opname wordt *voorafgegaan*,²⁰ niet *gevolgd*, door het openbaar worden van de antichrist en zijn tegenstand tegen God, totdat Jezus met hem afrekent bij Zijn komst.²¹ Paulus spreekt consequent over *de* komst, niet over *twee komsten*.²² Als Hij komt worden zij die de waarheid weigeren geoordeeld,²³ terwijl de gelovigen gerechtvaardigd zullen worden.²⁴

De vraag of de heiligen door de grote verdrukking zullen gaan kan beantwoord worden met ja en nee. Ja, omdat ze nog op aarde zullen zijn²⁵ en nee, omdat velen – maar niet allen²⁶ – beschermd zullen worden wanneer oordelen de ongelovigen treffen.²⁷ De vrouw, beeld van de gemeente, wordt bescherming en beschutting gegeven tijdens de woede van de draak.²⁸

⁹ 1 T. 3:13b; 4:13-17; 5:1-4,23; en 2 T. 1:6-10; 2:1-12

¹⁰ 2 T. 2:6,7

¹¹ Morris, 1976:129

¹² *Wetteloosheid* (NBV, HSV) vertaalt *ἀνομία* (*anomia*) beter dan *wetsverachting* (NBG, Matt. 24:12)

¹³ 2 T. 2:7,8a

¹⁴ Van den Berg, 1975:42,43, refereert aan Dan. 10:13,20,21 en Ef. 6:11,12; voor de toekomst, zie Op. 7:1

¹⁵ Morris, 1976:127, pleit er overtuigend voor dat alle drie termen dezelfde persoon beschrijven

¹⁶ Vergelijk 1 T. 2:9 (vals) met 2 Kor. 12:12a (echt)

¹⁷ 2 T. 1:8,9

¹⁸ Vergelijk bijv. met het oordeel over de Amoriëten (Gen. 15:16) en vergelijkbare verzen die hetzelfde principe beschrijven, bijv. Dan. 11:36; Matt. 23:32 en 1 T. 2:16

¹⁹ 2 T. 2:3,4

²⁰ Simpson Jr., in Hawthorne, Martin & Reid, *Dictionary of St. Paul & His Letters*, 1993:938

²¹ 2 T. 2:1,3,4,7b,8b

²² *Eén* (wordt beweerd) in het geheim, wanneer de gelovigen opgenomen zullen worden, en *een andere* (openbare) om de antichrist te oordelen, 7 jaar later

²³ 2 T. 2:10b-12; 1:6,8,9

²⁴ 1:7a,10

²⁵ Israël was nog in Egypte toen de Plagen kwamen. God zei: ‘Ik zal anders handelen met Gosen waar Mijn volk woont’ (Ex. 8:22). Dit ‘andere handelen’ gebeurde vijfmaal (Ex. 9:4,26; 10:21-23 en 11:7). Op dezelfde wijze overleefden Noach en zijn gezin de zondvloed: beschermd door de Ark. Daniël werd beschermd in de leeuwenkuil, maar er niet uitgehaald; zijn vrienden werden in de oven gegooid, beschermd, niet eruit gehaald

²⁶ Dan. 11:33,34; Matt. 24:9; Op. 6:9; 7:14; 11:7; 12:11; 13:7,10; 14:12

²⁷ Op. 3:10 ‘Ik zal u bewaren voor de ure der verzoeking’ werd onterecht uitgelegd als ‘er voor die tijd uitgehaald worden’, maar het Griekse werkwoord *τηρῶ* (*tereoo*) betekent slechts ‘bewaken’, ‘(goed) in ’t oog houden’, ‘erop toezien dat [niet]’, ‘in een zekere toestand bewaren’

²⁸ Op. 12:13-17

De Heer zal uit de hemel neerdalen: een luide roep, trompetgeschal en de stem van de aartsengel zullen worden gehoord.²⁹ Die verschijning zal plotseling zijn als een bliksemflits.³⁰

Het leek Paulus onnodig te zeggen *wanneer* dit zal gebeuren, omdat het niet geopenbaard is.³¹ Die dag zal onverwacht komen, als een dief in de nacht, voor *ongelovigen*. Het zal niet als een verrassing komen voor *gelovigen*;³² tegen die tijd zijn zij voorbereid door notie te nemen van de tekenen van de tijd en die herkennen uit het Woord.

Na Zijn verschijning in de lucht, staan de in Christus gestorvenen eerst op³³ en christenen die leven, zullen veranderd worden, direct na die (eerste) opstanding.³⁴ Opgestane doden en veranderde levenden zullen worden opgenomen om Christus in de lucht te ontmoeten³⁵ – wat slechts een ontmoetingsplaats is – vanwaar *allen naar de aarde zullen terugkeren*.³⁶ Het vers ‘zo zullen wij dan altijd met de Heer zijn’³⁷ is vaak geïnterpreteerd alsof Christus Zijn hele Gemeente, opgestaan en veranderd, mee zal nemen naar de hemel.

Maar Christus komt *terug* naar de *aarde*; niet slechts halverwege om daarna weer naar de hemel te gaan. In dat geval kunnen we het geen *terugkomst* noemen! In nieuwtestamentische tijden was het de gewoonte dat als Cesar (*Κυριος*, Grieks ‘*Kurios*’, ‘*Lord*’) een stad bezocht zijn aankomst werd aangekondigd door bazuin blazende herauten; vandaar de aartsengel en het bazuingeschal. De bevolking liep uit om hem te ontmoeten en zijn intocht in de stad³⁸ te vieren. Op dezelfde wijze zal Christus Zijn duizendjarig Koninkrijk op aarde vestigen en dat regeren met Zijn heiligen.³⁹ Dan zullen ze voor altijd bij Hem zijn: op aarde, niet in de hemel.

Wat heeft nu al die eschatologie met wereldzending te maken? Je eschatologie bepaalt je missiologie. We weten dat de Grote Opdracht pas voltooid is *als het eind komt*,⁴⁰ dus werken we door tot de Heer komt.⁴¹ Als je echter een opname verwacht die ‘ieder moment’ kan plaatsvinden, verslap je wellicht je inspanningen, omdat het er niet toe doet of je je werk nu afmaakt of niet. In het eerste geval zal zending toenemen, in het tweede kan deze stagneren.

²⁹ 1 T. 4:16a; 1 Kor. 15:52a; Matt. 24:30,31a; Zach. 9:14b; Op. 11:15a

³⁰ Matt. 24:27; Zach. 9:14a

³¹ 1 T. 1:5; Hand. 1:7; Matt. 24:36

³² 1 T. 5:2-4

³³ 1 T. 4:16b,15b; 1 Kor. 15:52b; dit is de eerste opstanding, Op. 20:5,6

³⁴ 1 Kor. 15:52b; 1 T. 4:17a

³⁵ Hoewel de term buiten-bijbels is, wordt dit bijeenbrengen meestal de Opname genoemd, 1 T. 4:17a

³⁶ 1 T. 3:13b,14b

³⁷ 4:17b

³⁸ Morris, 1976:88,89; Van den Berg, 1975:84,85

³⁹ Op. 11:15b; 19:1 – 20:6

⁴⁰ Matt. 24:14

⁴¹ Hebr. 10:23-25

